

kadınlarla dayanışma vakfı
women's solidarity foundation

KADINA YÖNELİK ŞİDDET

Kasım ve Aralık Ayı Raporu

2021

KADAV KADINA YÖNELİK ŞİDDET RAPORU

KASIM VE ARALIK AYI (2021)

HAZIRLAYANLAR

Betül Asker
F.Fulya Dağlı
Zehra Karahan

VERİ ANALİZİ

Clémence Dumas

TASARIM

Çağla Akdere

Dijital platformlar için hazırlanmış bu rapordaki veriler, kaynak gösterilerek kullanılabilir.

KADAV olarak 2021 yılı Kasım ve Aralık aylarına ait kadına yönelik şiddet raporunu, şiddete maruz kalan kadınların doğrudan deneyimlerini ve onlarla dayanışma kurarken bizlerin tanıklıklarını aktarmayı hedefleyerek hazırladık.

Her raporumuz bizlere ve kamuoyuna bir kere daha kadına yönelik şiddetle mücadelenin süregiden politik ve yapısal engellerden bağımsız şekilde ele alınamayacağını göstermektedir. Uzun süredir, toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması için gerekli olan politika ve mekanizmalardan ve bunların yasal güvencelerinden uzaklaşıldığına hep birlikte tanıklık etmekteyiz. Ve yine uzun süredir bu politik tutumun kadınların en temel insan haklarına yönelik ihlaller ile birlikte şiddetsiz, eşit, özgür ve onurlu şekilde yaşama hakkını hedef aldığını gözlemlemekteyiz. Bunun ağır sonuçlarını gündelik yaşamlarında deneyimlemek zorunda kalan kadınların eşitlik taleplerine ve şiddetle mücadele alanındaki gerçek ihtiyaçlarına kulak verilmesi, bu raporumuzun öncelikli çağrısını oluşturmaktadır.

2021 yılının kadın haklarını destekleyen, geliştiren bir yıl olmasının aksine kadınların haklarına yönelik saldırılarla geçtiğini bilmekteyiz. Türkiye'nin 1 Temmuz 2021 tarihi itibarıyla kadına yönelik şiddet ve ev içi şiddetle mücadele açısından en kapsamlı uluslararası hukuki düzenleme olan İstanbul Sözleşmesi'nden çekilmesiyle hızlanan bu süreç hak ihlallerinin önünü açarak, kadınlar ve LGBTİ+ların giderek daha da eşitsiz ve şiddete açık bir konuma getirmiştir. Öte yandan İstanbul Sözleşmesi dışında CEDAW (Kadına Karşı Her Türü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi) ve genel tavsiye kararları başta olmak üzere Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmeler ve ulusal mevzuatın kadına yönelik şiddetle mücadele açısından devlete, İstanbul Sözleşmesi'nden çıkmakla kaçınamayacağı yükümlülükler vermeye devam ettiğini hatırlatmak isteriz.

2021 Kasım ve Aralık aylarında aldığımız başvurularda şiddet gördüğü erkeklerden boşanmak isteyen kadınlar toplumsal baskıdan çekindikleri ve gerekli toplumsal desteği alamadıkları için boşanmaya ilişkin kararlarını askıya aldıklarını aktarmışlardır. Kadın örgütleri dışında kadınların şiddete karşı haklarını öğrenmek için ulaşabilecekleri etkin bir kamusal mekanizma olmaması ve başvuru alan kamu kurumlarının kadınları hakları konusunda yeterince bilgilendirmemesi kadınları hak ihlallerine daha açık hale getirebilmektedir. Bununla birlikte dilini, kültürünü, hukuk sistemini bilmedikleri bir ülkede kamu kurumlarında sürekli olarak tercüman desteği sunulmaması nedeniyle göçmen kadınların şiddete karşı haklarını öğrenerek harekete geçme olanakları iyice

zayıflamaktadır.

Ev içi işlerin ücretli ya da güvenceli bir iş olarak değerlendirilmemesi, bu işlerin ve bakım emeğinin kadınların doğal görevi olarak kabul edilmesi, başka bir ücretli işte çalışmayan kadınları düzenli bir gelirden ve sosyal güvenceden yoksun bırakmakta; ücretli istihdam alanında çalışan kadınlar ise ağırlıklı olarak güvencesiz, esnek ve düşük ücretlerle çalıştırıldığı için kadınlar iş hayatında yer aldıkları halde yine eşitsizliğe maruz kalmakta ve güvencesiz olmaktadır. Kadın emeğinin cinsiyetçi iş bölümü nedeniyle ev içinde ve dışında bu denli değersizleştirilmesi yapısal bir ekonomik şiddet zemini oluşturmakla birlikte erkek şiddetine maruz kalan kadınların şiddete karşı mücadelesini de zorlaştırmaktadır.

Yüksek enflasyon oranları, kiralara, faturalara, temel gıda ve hijyen ürünlerine yapılan zamlar, işsiz kalma kaygısı veya zaten işsiz olma gibi faktörler boşanmayı düşünen kadınları geçim kaygısına ve evli olduğu erkeklere bağımlı olmaya itmektedir. Mevcut ekonomik kriz kadına yönelik şiddet ve kadın yoksulluğu ile mücadeleyi olumsuz etkilemektedir.

Ekonomik desteklerin kadınların temel geçim ihtiyacını karşılamakta yetersiz kalmasının yanı sıra başvuru prosedürleri ve şartları kadınların ihtiyaçlarını göz ardı edebilmektedir. Türkiyeli kadınlar için ekonomik desteğe ulaşmak güç, göçmen/mülteci kadınlar açısından ise bu desteklerin çoğu zaman bir hak olarak bile görülmediği anlaşılmaktadır.

Şiddet gördüğü erkeklerden boşanma aşamasında olan yahut boşanmış olan kadınlara hükmedilen tedbir ya da yoksulluk nafakalarının çok düşük miktarlarda olduğunu ve sıklıkla nafakalarını alamadıklarını gözlemlemekteyiz. Kamuoyuna lanse edilen aksine, nafakaya ilişkin mevcut yasal düzenlemenin kadınları zenginleştirmesi şöyle dursun, düşük miktarda olsa bile nafakalarını alamadıkları için geçimlerine katkı sağladığı dahi söylenemez. Bu konuda süregiden yeni düzenleme yapılması tartışmalarının kadınlara hükmedilen nafakalar ile ne kadarının bu nafakayı elde edebildiği, ne kadar süre nafaka aldığı konusunda geniş bir veri toplanmadan devam ettirilmesi kasti olarak kadınların haklarının gasp edilmesi anlamına gelecektir. Bu olguyu kendi sınırlı imkânları ile tespit etmeye çalışan barolar, kadın örgütleri ve araştırma şirketlerinin çalışmalarının sonucu ise nihai olarak nafaka konusunda asıl mağduriyetin kadınlar tarafından yaşandığına işaret etmektedir.

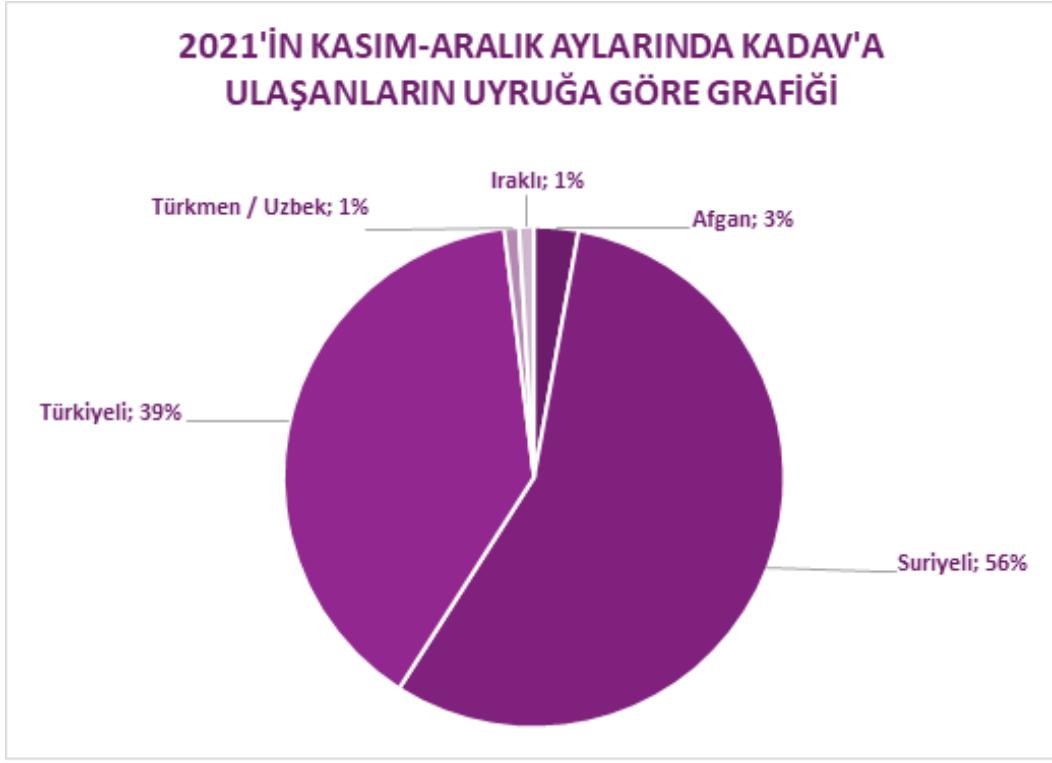
Nafaka tartışmalarıyla birlikte devam eden bir diğer tartışma ise boşanma davalarının uzun sürmesinin önüne geçebilmek için boşanma ile boşanmanın sonuçlarının ayrı şekilde karara bağlanması yönünde bir düzenleme yapılmasıdır. Boşanma davalarının tüm sonuçlarıyla birlikte daha hızlı sonuçlandırılması için gereken şey; nafaka, velayet, tazminat gibi kadınlar için boşanma işleminin gerçek karşılığına işaret eden bu hususların ayrıştırılmasını içeren ve kadınlar aleyhine sonuçlar doğurabilecek esaslı bir yasal düzenleme değil; yargıda buna sebebiyet veren idari ve teknik sorunların giderilmesidir.

Sosyal çevrelerindeki kadınlardan kamu kurumlarıyla ilgili olumsuz deneyimler duymaları ve kendilerinin daha önceki deneyimlerinin olumsuz olması sebebiyle kadınların maruz kaldıkları şiddet sonrası kamu kuruluşlarına başvuru ile ilgili endişelerinin olduğunu gözlemlemekteyiz. Buna rağmen kurumlara başvuran kadınlar ise kötü muameleye maruz kaldıklarını ve şiddete karşı etkin şekilde koruyucu ve önleyici tedbirler alınmadığını aktarmaktadırlar. Şiddete ilişkin şikâyetçi olmak isteyen kadınlar, başvurduğu kolluğun yahut savcılığın gerekli özeni göstermediğini, hatta yapılan şikâyeti kayda geçirme konusunda bile istekli olmadıklarını ifade etmektedirler.

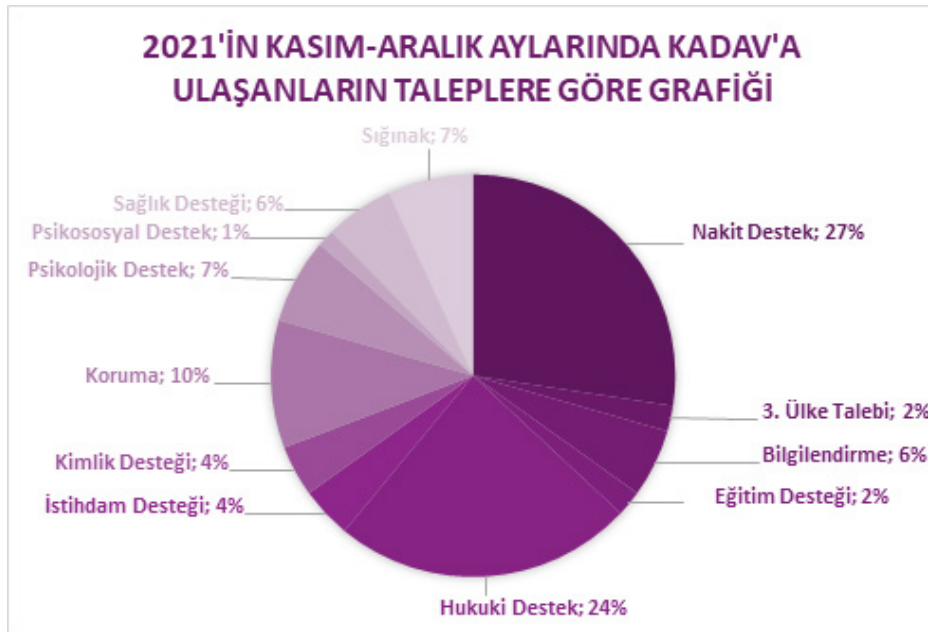
Şiddete karşı 6284 sayılı kanunun kapsamında verilen tedbir kararlarının kısa süreli olduğunu ve asıl olarak şiddet failini önleyici tedbirleri içermediğini, bu tedbir kararlarının etkin şekilde uygulanmaması nedeniyle kadınların tekrar ve daha ağır şekilde şiddet gördüklerini; tedbir kararları şiddet faileri tarafından ihlal edildiğinde kanunda öngörülen şekilde tazyik hapsine hükmedilmediğini gözlemlemekteyiz.

ŞÖNİM sığınaklarında kalan kadınların deneyimi ise bizlere kronik bir sorunu işaret etmektedir. Kadınlar bakanlığın sığınaklarında temel haklarından bile yararlanmakta güçlük çektiklerini ifade etmekle birlikte mahremiyet ihtiyacının gözetilmemesi, kapasite yetersizliği, etkin psikososyal destek hizmetlerinin sunulmaması gibi birçok yapısal sorunla karşı karşıya kalmaktadırlar.

Kasım ve Aralık ayları boyunca dayanışma içinde olduğumuz kadınların uyrukları ve taleplerine ilişkin grafikleri aşağıdaki gibidir:

2021 Kasım ve Aralık aylarında KADAV'a ulaşanların %56'sının Suriye, %39'unun Türkiye, %3'ünün Afgan, %1'inin Irak ve %1'inin Türkmen/Özbek uyruklu olduğu gözlemlenmiştir.

2021 Eylül ve Ekim aylarında KADAV'a ulaşanların %33'ünün nakit destek, %31'inin hukuki destek, %10'unun şiddetten korunma desteği, %10'unun sığınak, %5'inin bilgilendirme, %4'ünün eğitim desteği, %2'sinin istihdam desteği, %2'sinin psikolojik destek, %2'sinin kimlik desteği ve %1'inin psikososyal destek taleplerinde bulunduğu gözlemlenmiştir.

Kasım ve Aralık ayları boyunca dayanışma içinde olduğumuz kadınların deneyimleri ve gözlemlerimizin bir kısmını aşağıda paylaşıyoruz:

● Şiddete maruz kaldığı için 2 yıl önce boşanan bir kadın, eski evli olduğu erkeğin hala kendisini tehdit ettiğini, kamuda üst mertebelerde tanıdıkları olduğunu ve bu ilişkileri kullanarak kendisini işten attırabileceğini, bu sebeple de ondan uzaklaşmasının mümkün olmadığını söylediğini aktarmıştır. Buna rağmen maruz kaldığı tehditler sebebiyle uzaklaştırma kararı çıkartmak üzere polis merkezine gittiğini ve polislerin kendisini beklettiğini, bu bekleme süresinde failin kadına karşı uzaklaştırma kararı çıkarttığını ve görevini yerine getirmeyen polislerin fail ile tanışık olduklarını öğrendiğini beyan etmiştir.

● Bir kadın, maruz kaldığı şiddet sebebiyle boşandığını, bu evlilikten müşterek çocukları olduğunu ve çocuğun hastalanması sebebiyle hastaneye gittiğini ve çocuğun babasına da haber verdiğini; eski evli olduğu erkeğin hastaneye geldiğini ve bir süre sonra tehditler savurmaya başladığını, hastane güvenliğinin ise faili destekleyici tutum sergileyerek tehdit edilen olmasına rağmen “sorun çıkarmayın” dediklerini aktarmıştır.

● Maruz kaldığı şiddet sebebiyle boşanan ve müşterek çocukları olan bir kadın, çocuğun bakımı için hükmedilen iştirak nafakasını çocuğun babasının ödemediğini ve ödememekte ısrarcı olduğunu beyan etmiştir.

● Bir kadın, sokakta erkek arkadaşına sarıldığı için tanımadığı bir esnafın fiziksel şiddetine maruz bırakıldığını, bununla ilgili yakınındaki bir karakola gittiğinde şikâyetinin alınmadığını ifade etmiştir.

● Bir kadın, ev sahibinin kendisini tehdit ettiğini, bunun için polisi aramak istediğini fakat çevresindeki bazı insanların polislerin şikâyetleri almadıklarına ve sorun çıkardıklarına dair aktarımlarından dolayı polisi arama konusunda endişelerinin olduğunu beyan etmiştir.

● Evli olduğu erkeğin fiziksel şiddetine maruz kalan göçmen bir kadın, karakola gidip şikâyette bulunduğunu, gittiği karakolda kendisine tercüme desteğinin sağlanmadığını, bir evrak verildiğini ve kendisine verilen evrakın içeriğine dair bilgiye sahip olmadığını aktarmıştır.

● Göçmen bir kadın, 19 yaşındaki kızının birkaç ay önce bir telefon aldığını, eve polislerin geldiğini telefonla ilgili sorun var diyerek kızını karakola götürdüklerini, kendilerine başka bilgi vermediklerini 1 gün kızlarından haber alamadıklarını, daha sonrasında görüşme yaptıklarında ise kızına tercüme desteği sunulmadığını,

kızının nezarete soğuktave aç bırakıldığını aktarmıştır.

● Komşusunun tehditlerine maruz kalan bir kadın silahla tehdit edildiğinde KADES'i kullandığını eve gelen polislerin “fiziksel şiddete maruz kalmadın. Neden KADES’i boşuna kullanıyorsun?” dediklerini beyan etmiştir.

● Bir kadın, daha önce birçok kez fiziksel şiddete maruz kaldığını, koruma-uzaklaştırma kararı çıkarma hakkının olduğunu bilmediğini, KADES’ten yakın zamanda haberdar olduğunu ifade etmiştir.

● Bebeği kaçırılan bir kadın, savcıyla görüşmeye gittiğinde savcının kendisiyle ilgilenmediğini “zaten 2 çocuğun var diğerini neden arıyorsun?” dediğini aktarmıştır.

● Maruz kaldığı tehdit sebebiyle şikâyet için savcıyla görüşmeye giden dul bir kadın, savcının kendisine zaten yalnız olduğunu, şikâyetle uğraşmamasını söyleyip kendi ifadesi dışında bir ifade imzalatmak istediğini ifade etmiştir.

● Evli olduğu erkeğin fiziksel şiddetine maruz kaldığı için koruma ve uzaklaştırma kararı çıkaran bir kadın, kararın geçerli olduğu süre içinde evli olduğu erkeğin silahlı saldırısına maruz kaldığını ve bu sebeple yaralandığını, koruma mekanizmalarının yetersiz olduğunu beyan etmiştir.

● Bir kadın, evli olduğu erkek tarafından maruz kaldığı şiddet sebebi ile koruma ve uzaklaştırma kararı çıkarttığını, kararın geçerli olduğu süreç içinde evli olduğu erkeğin kendisini silahla yaraladığını, bu şiddet yüzünden sağlık problemlerinin ortaya çıktığını aktarmıştır.

● Boşanma aşamasında olan bir kadın, evli olduğu erkeğin çocukları kendisine vermezse boşanmayacağını söylediğini beyan etmiştir.

● Bir kadın, evli olduğu erkekten boşanmak istediğini fakat babasının boşanmasına karşı çıkması sebebiyle boşanmaya karar vermekte güçlük çektiğini aktarmıştır.

● Bir kadın, evli olduğu erkeğin fiziksel şiddetine maruz kaldığını, boşanmak istediğini, ancak ailesinin daha önce evlenmesine karşı çıktığı için boşanması durumunda onu desteklemeyeceğini, bu nedenle kendini yalnız hissettiğini beyan etmiştir.

● Şu anda reşit olan bir kadın, 14 yaşındayken kaldığı mülteci kampında toplu halde çadırlarda yaşadıkları için kendini güvende hissetmediğini bu sebeple de dini nikâhlı olarak bir erkekle birlikte yaşamaya başladığını fakat bu erkeğin de kendisini sistematik olarak fiziksel, ekonomik ve psikolojik şiddete maruz bıraktığını ifade etmiştir.

● Maruz kaldığı şiddet sebebiyle

boşanmak isteyen göçmen bir kadın, Türkçe bilmediği için Adli Yardım Bürosu ile iletişime geçtiğinde kendisini ifade edemediğini, tercüman ücretlerinin çok pahalı olduğunu bu sebeple Adli Yardım Bürosu ile görüşemediğini ve boşanma sürecini başlatamadığını beyan etmiştir.

● Üniversite öğrencisi bir kadın, aile içi fiziksel şiddete maruz kaldığı için şikâyetçi olup ŞÖNİM'e yerleştiğini fakat güvenlik önlemleri gereği telefon ve bilgisayar kullanmasına izin verilmediğini, bu sebeple derslerini takip edemediğini beyan etmiştir.

● Bir kadın, 7 yaşında hasta bir çocuğu olduğunu, kalacak yeri olmadığı için sığınma talebinde bulunduğunu fakat ŞÖNİM şartlarından dolayı kurumda kalmak istemediğini, şu anda kalacak yeri olmadığını ifade etmiştir.

● Maruz bırakıldığı şiddet sebebi ile ŞÖNİM'de kalan bir kadın, güvende hissedeceği ve mahremiyet ihtiyacını karşılayacak koşullar olmadığı için sığındıktan çıkmak zorunda kaldığını aktarmıştır.

● Şiddete maruz kalan bir kadın, ŞÖNİM sığınaklarının şartlarıyla ilgili olumsuz şeyler duyduğu için sığınağa gitmek istemediğini beyan etmiştir.

● KADAV'a ulaşan bir kadın, yeğeninin, eşi tarafından öldürüldüğünü, 2 çocuktan birinin babaannesini tarafından

dilendirildiğini, bununla ilgili defalarca karakola, sosyal hizmetlere şikâyetinde bulduklarını, CİMER'e yazdıklarını fakat bir sonuç alamadıklarını beyan etmiştir.

● Geçici koruma kaydı olan bir kadın nakdi destek başvurusu için kaymakamlığa gittiğini, kendisine yabancı uyruklu kişilere destek sağlanmadığının söylediğini beyan etmiştir.

● Evli olduğu erkeğin fiziksel şiddetine maruz kaldığı için boşanan ve geçici koruma kaydı olan bir kadın, nafaka davası için hukuki sürece başladığını ancak hukuki sürecin çok geç ilerlediğini, kayıt ilinden farklı bir ilde yaşadığı için sosyo-ekonomik desteklerden de yararlanamadığını ve hayatını idame ettirmekte zorlandığını aktarmıştır.

● Şiddete maruz kalan bir kadın, kendisine ücretsiz psikoterapi desteği verildiğini fakat sağlık sorunları sebebiyle çalışmadığını, evli olduğu erkeğin de kendisini desteklemediğini terapiye gitmek için gerekli yol ücretini karşılayamadığını beyan etmiştir.

● Boşanmış göçmen bir kadın her şeyin pahalılaştığını sosyal desteklere başvurduklarını fakat destek alamadıklarını ve geçinmekte zorlandıklarını ifade etmiştir.

● Şiddete maruz kaldığı için boşanan bir kadın, ailesinin yanına yerleşmek zorunda kaldığını, nakdi destek için ilgili kamu

kurumlarına başvuruda bulunduğunu fakat aynı adreste ikamet eden kardeşinin sigortalı bir işte çalışması sebebiyle nakdi destek talebinin reddedildiğini aktarmıştır.

● Bir kadın, evli olduğu erkekle birlikte çalıştığını fakat bu erkeğin sigortasını yapmadığı gibi, maaş da vermediğini; yanı sıra ev işleri ve çocuk bakımını da kendisinin üstlendiğini, maruz kaldığı şiddete son vermek için boşanmaya karar verdiğini, ancak, avukat ücretini karşılayacak ekonomik güce sahip olmadığını beyan etmiştir.

● Henüz yasal statüsü olmayan yabancı uyruklu bir kadın, İl Göç İdaresi'ne kimlik çıkartmak için dilekçe yazması gerektiğini, dilekçe yazacak kişilerin çok yüksek ücretler istediğini ve bunu karşılayacak ekonomik koşullara sahip olmadığını beyan etmiştir.

● Bir kadın ölen kardeşinin 4 çocuğunun bakımını üstlendiğini, daha önce sosyal destek için kamu kurumlarına başvurduğunu fakat kendisine herhangi bir destek sağlanmadığını; geçinemediklerini beyan etmiştir.

● Geçici koruma kaydı olan bir kadın, ekonomik desteğe ihtiyaç duyduğunu fakat destek alırsa da ev sahibinin bunu öğrenmesi halinde kiralarına zam yapacağını ifade ettiğini aktarmıştır.

kadınlarla dayanışma vakfı
women's solidarity foundation

KADINLARLA DAYANIŞMA VAKFI

0212 251 58 50 | kadav.org.tr | info@kadav.org.tr

facebook.com/KADAVistanbul | twitter.com/Kadavist | instagram.com/kadav.tr